ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
М. ӘУЕЗОВ атындағы ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЮЖНО-КАЗАХСТАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им.М.АУЕЗОВА

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖӘНЕ ОРТА АЗИЯ ЕЛДЕРІНДЕ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МӘДЕНИЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ:
ЖАҒДАЙЫ, ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ»
М.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ОҚМУ «ЗАҢТАНУ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР»
ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 20 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ -ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ

ЖИНАҒЫ

СБОРНИК

МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«ФОРМИРОВАНИЕ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ
В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН И В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ:
СОСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»
ПОСВЯЩЕННАЯ К 20 ЛЕТИЮ ФАКУЛЬТЕТА
«ЮРИСПРУДЕНЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ»
ЮКГУ ИМЕНИ М.АУЭЗОВА

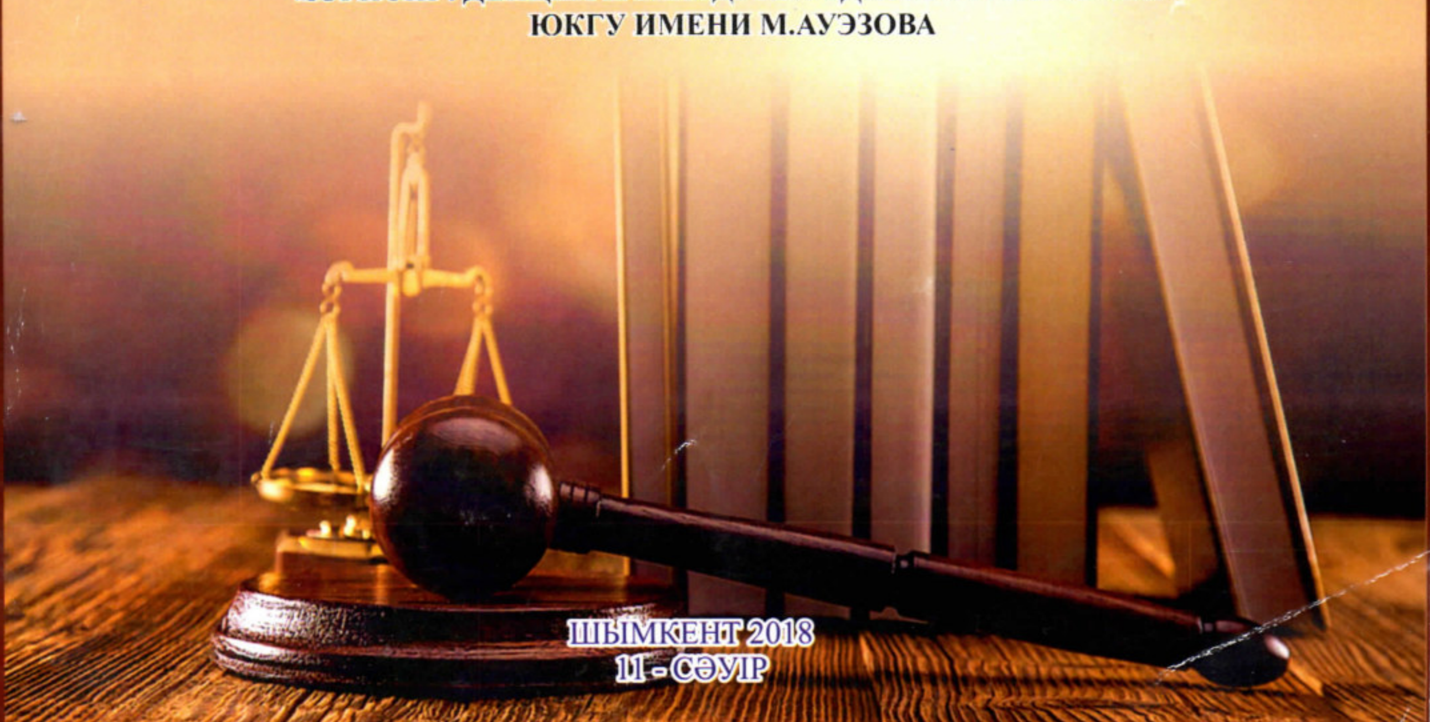

ШЫМКЕНТ 2018
11 - СӘУІР

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
М. ӘУЕЗОВ атындағы ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЮЖНО-КАЗАХСТАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им. М. АУЕЗОВА

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖӘНЕ ОРТА АЗИЯ ЕЛДЕРІНДЕ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МӘДЕНИЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ:
ЖАҒДАЙЫ, ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ»
М.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ОҚМУ «ЗАҢТАНУ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР»
ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 20 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ -ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ

ЖИНАҒЫ

СБОРНИК

МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«ФОРМИРОВАНИЕ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ
В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН И В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ:
СОСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»
ПОСВЯЩЕННАЯ К 20 ЛЕТИЮ ФАКУЛЬТЕТА
«ЮРИСПРУДЕНЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ»
ЮКГУ ИМЕНИ М.АУЭЗОВА

ШЫМКЕНТ 2018
11 - СӘУІР

ОӘЖ 340
КБЖ 67
Қ 18

Бас редактор: Сатаев М.И. – М.Әуезов атындағы ОҚМУ ректорының м.а., т.ғ.д., профессор, ҚР Ұлттық Ғылым Академиясының корреспондент мүшесі
Редакциялық алқа мүшелері:
1. Сабырханов Д.С. – Ректордың аппарат жетекшісі;
2. Айменов Ж.Т. – Стратегиялық даму жөніндегі проректор;
3. Байболов Қ.С. – Оқу және оқу-әдістемелік жұмыстар жөніндегі проректор;
4. Бейсенбаев С.Қ. – Әлеуметтік және тәрбие жұмысы жөніндегі проректор;
5. Еркінбаева Л.К. - з.ғ.д., профессор, І.Жансүгіров атындағы Жетісу Мемлекеттік Университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры (Талдықорған);
6. Назарбек Ұ.Б. – ҒЗБ директоры;
7. Орынтаев Ж.Қ. – «Заңтану және халықаралық қатынастар» факультетінің деканы;
8. Бекбосынов Е.Т. – факультет деканының ҒЗЖ жөніндегі орынбасары;
9. Жумадилов Б.Ж. – факультет деканының оқу ісі жөніндегі орынбасары;
10. Omer Ozkan - Dr., professor - Анталия Білім Университетінің профессоры (Стамбул, Түркия);
11. Максимов С.В. - з.ғ.д., профессор, Ресей ғылым академиясының «Мемлекет және құқық» институтының сектор меңгерушісі, мемлекеттік кеңесші (Москва, Ресей Федерациясы);
12. Шермухамедова Н.А.- ф.ғ.д., профессор, М.Ұлықбек атындағы Өзбекстан Ұлттық Университетінің профессоры (Ташкент, Өзбекстан);
13. Мухамедова З.М. - ф.ғ.д., профессор, Ташкент Мемлекеттік стоматологиялық институтының профессоры (Ташкент, Өзбекстан);
14. Юлдашева Л.С. - ф.ғ.к., доцент Әлем тілдері Өзбекстан Мемлекеттік Университетінің доценті, (Ташкент, Өзбекстан);
15. Ганиева Т.И. - з.ғ.д., Ж.Баласағұн атындағы Қырғыз Ұлттық Университетінің профессоры (Бішкек, Қырғызстан);
16. Осмонов Д.О. - з.ғ.к, Ж.Баласағұн атындағы Қырғыз Ұлттық Университетінің профессоры (Бішкек, Қырғызстан);
17. Жакупов Ж.А. - «Халықаралық құқық қорғау орталығы» қоғамдық бірлестігінің Президенті (Алматы);
18. Айгаринова Г.Т. - з.ғ.к., профессор – әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің профессоры (Алматы);
19. Ибраев Ж.Ғ. – факультеттің аға тәлімгері;
20. Жаманқараева Ғ.С. – факультеттің ҒЗЖ жауапты;
21. Дулатова Г.С. – факультет студенттерінің ғылыми-зерттеу жұмыстарына жауапты.

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖӘНЕ ОРТА АЗИЯ ЕЛДЕРІНДЕ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МӘДЕНИЕТТІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ: ЖАҒДАЙЫ, ҮРДІСТЕРІ ЖӘНЕ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ» М.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ОҚМУ «ЗАҢТАНУ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР» ФАКУЛЬТЕТІНІҢ 20 ЖЫЛДЫҒЫНА АРНАЛҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ. – Шымкент: М.Әуезов атындағы ОҚМУ, 2018.

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ **«ФОРМИРОВАНИЕ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ В РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН И В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: СОСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ»** ПОСВЯЩЕННАЯ К 20 ЛЕТИЮ ФАКУЛЬТЕТА «ЮРИСПРУДЕНЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ» ЮКГУ ИМЕНИ М.АУЕЗОВА – Шымкент: Южно-Казахстанский Государственный университет им.М.Ауезова, 2018.

ISBN 978-9965-03-603-3

УДК 340
ББК 67

© М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті, 2018

«ФИТОСАНИТАРЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІК» ҰҒЫМЫН АНЫҚТАУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Айгаринова Г.Т.
з.ғ.д., әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, заң факультеті,
«Кеден, қаржы және экологиялық құқық кафедрасының» профессоры
Рашева Г.К.
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, заң факультеті,
«Кеден, қаржы және экологиялық құқық» кафедрасының 1-курс докторанты

Резюме

В данной статье рассматриваются проблемы определения понятие «фитосанитарная безопасности». Приведен подробный анализ национального законодательства, регулирующего общественные отношения в области фитосанитарной безопасности Республики Казахстан.

Ключевые слова: фитосанитария, защита растений, фитосанитарная безопасность,правовое обеспечения.

Summary

This article discusses the problems of defining the concept of "phytosanitary safety". The detailed analysis of the national legislation regulating social relations in the field of phytosanitary safety of the Republic of Kazakhstan.

Key words: phytosanitary, plant protection, phytosanitary safety, legal provision.

«Фитосанитарлық қауіпсіздік» түсінігі заң ғылымында күрделі және талас туғызатын мәселелердің бірі. Бұл терминнің мәнін түсіну үшін теориялық аспектіде жалпы «қауіпсіздік» ұғымын бөліп қарастыру керек.

Сөздіктерде «қауіпсіздіктің» мағынасы «ешкімге, ештемеге қауіп тудырмайтын жағдай», «қауіптің болмауы, сақтандырылуы, сенімділік» деп түсініктеме беріледі [1, с.88].

Заң терминдерінің анықтамалығында «қауіпсіздік (safety, security) дегеніміз – тұлға, қоғам және мемлекеттің сыртқы және ішкі қатерлерден өмірлік маңызды мүдделердің қорғалу жағдайы. Қауіпсіздіктің негізгі объектілері: тұлға – оның құқықтары мен бостандықтары, қоғам – материалдық және рухани құндылықтар, мемлекет - аумақтық тұтастық , егемендік және конституциялық құрылым» [2].
Атақты теоретик Л.А. Цисар: қауіпсіздік – жеке тұлғаның да, мемлекеттің де қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған мақсаты. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету мемлекеттің, отбасының және қоғамның негізгі мәселесі болып табылады [3, с. 208].

В.А. Спиридонова «қауіпсіздік» термині ғылыми ортада нақты анықтамасы, оны түсінудің анық тұжырымдамасы қалыптаспаған деп тұжырымдайды [4, с. 66].

М.У. Спанов мен Г.К. Ахметжанованың пікірі бойынша, қауіпсіздік «ішкі және сыртқы қауіптен қорғану жағдайы» деп түсіндіріледі [5, 32б].

Кез-келген мемлекеттің тұрақты дамуында қауіпсіздік мәселесі басты рөлге ие. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету Қазақстан Республикасының дамуындағы басты бағыттардың бірі, сондықтан да қауіпсіздік мәселелсі осы саладағы ұлттық заңнамада көрініс тапқан. «Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі» туралы Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 6 қаңтардағы Заңының 1-бабында Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі – адамның және азаматтың, қоғам мен мемлекеттің серпінді дамуын қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы ұлттық мүдделерінің нақты және ықтимал қауіп-қатерлерден қорғалуының жай-күйі,» - деп көрсетілген. Әрекет етуші заңнамаға сәйкес, ұлттық қауіпсіздік түрлеріне: 1) қоғамдық қауіпсіздік; 2) әскери қауіпсіздік; 3) саяси қауіпсіздік; 4) экономикалық қауіпсіздік; 5) ақпараттық қауіпсіздік; 6) экологиялық қауіпсіздік түрлері көрсетілген [6].

Фитосанитарлық қауіпсіздік азық-түлік қауіпсіздігінің бір бөлігі болып табылады. Мемлекеттің азық-түлік қауіпсіздігі – бұл мемлекеттің экономикасының жағдайы, ол елдің азық-түлік тәуелсіздігін қамтамасыз етіледі және белсенді және салауатты өмір үшін бүкіл халыққа қажетті азық-түліктің физикалық және экономикалық қолжетімділігі.

Қазіргі таңда «Өсімдіктерді қорғау» түсінігімен қатар, «фитосанитарлық қауіпсіздік» термині қолданылуда, ол ауылшаруашылық, орман, саябақ, гүл, өсімдік тектес өнім тұқымына да қатысты, аумақта зиян организмдердің жаппай енуі және таралуы, көбеюінен қорғалу жай күйі ретінде анықталуы мүмкін.
Фитосанитария терминіне келер болсақ, «Үлкен Кеңес энциклопедиясында» (1969–1978), 1975 жылғы «Өсімдік карантині» және 1995 жылғы «Биологиялық-әлеуметтік төтенше жағдайлар» терминологиялық стандарттарында бұл термин кездеспейді.

1974 жылғы Мәскеуде өткен Өсімдік қорғау бойынша VIII халықаралық конгресс жұмысы нәтижиесінде жарияланған глоссарийде, «фитосанитарлық қызмет», «фитосанитарлық жағдай» түсініктеріне анықтама берілген. 1995 жылғы Өсімдік қорғау бойынша жалпыресейлік съезде «фитосанитария» ұғымы «өсімдік карантині және қорғау» ұғымының синонимі ретінде қолданылған [7, с.18-20].

Соңғы жылдардағы мемлекеттік стандарттар бойынша фитосанитария (фр: *phyto + sanitaire* = «*santé des plantes*») дегеніміз — өсімдіктер мен өсімдік өнімдеріне зиян келтіретін организмдердің енуінен,

тіркеуден немесе таралуынан, сондай-ақ қоршаған ортаны жақсартудан туындайтын тәуекелдерден қорғауға бағытталған ғылыми негізделген шараларды іс жүзінде қолдану. Ал, фитосанитарлық қауіпсіздік дегеніміз - аумақты зиянды организмдердің енуінен, таралуынан және зиянкестерді жаппай көбеюінен туындайтын тәуекелдерден қорғау жағдайы [8].

БҰҰ жанындағы Азық-түлік және ауыл шаруашылық мәселелер жөніндегі ұйым қабылдаған Өсімдіктер қорғау және карантині саласындағы терминдердің халықаралық стандарты бойынша «Фитосанитариялық шаралар» зиянкестердің енгізілуіне және / немесе таралуына жол бермеуге бағытталған кез келген заңнама, нормативтік-құқықтық немесе ресми рәсім [9].

2016 жылы саласындағы өсімдіктерді қорғау және карантині глоссарийі фитосанитариялық шаралар үшін халықаралық стандарттар Халықаралық конвенцияға сай бекітілді; Стандартқа сәйкес, фитосанитариялық қауіпсіздік (жүк қауіпсіздігі) - фитосанитарлық шараларды орынды пайдалану арқылы жүк тұтастығын сақтау және оның зиян организмдердің енуін және бүлінуін болдырмау. Международные стандарты по фитосанитарным мерам мсфм no5 глоссарий фитосанитарных терминов.

1990 жылдардан бастап ТМД елдерінің Дүниежүзілік Сауда ұйымына кіруге ұмтылыс жасау кезеңдерінен бастап, фитосанитария ұғымы заңнамада көрініс таба бастады.

Қазақстан Республикасындағы фитосанитариялық қауіпсіздік саласындағы негізгі нормативтік акті - 1999 жылы 11 ақпанда қабылданған «Өсімдіктер карантині туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Бұл заңда өсімдіктер карантині Қазақстан Республикасының аумағында ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылатындығы көрсетілді. Сонымен қатар, өсімдіктер карантині (фитосанитариялық қорғау) - Қазақстан Республикасының өсімдік ресурстары мен өсімдіктен алынатын өнімін карантинді объектілерден қорғауға бағытталған, өсімдіктер карантині жөніндегі іс-шаралар жүйесін көздейтін құқықтық режим деп түсініктеме берілді.

2002 жылы 3 шілдеде «Өсімдіктерді қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды. Аталған заңда фитосанитария саласында төмендегі терминдерге түсінік берілді:

фитосанитариялық ахуал - ауылшаруашылық мақсатындағы объектілердің зиянды және ерекше қауіпті зиянды организмдердің санымен және зиян тигізуімен анықталатын қалыптасқан жай-күйі;

фитосанитариялық болжам - фитосанитариялық іс-шараларды жүргізудің мерзімдері мен көлемдерін жоспарлау мақсатында зиянды және ерекше қауіпті зиянды организмдердің ықтимал таралуы мен дамуы дәрежесін алдын ала айқындау;

фитосанитариялық мониторинг - зиянды және ерекше қауіпті зиянды организмдерді зерттеуді, байқауды, олардың дамуы мен таралуын есепке алуды, сондай-ақ осылардың негізінде фитосанитариялық болжам әзірлеуді қамтитын іс-шаралар жүйесі;

фитосанитариялық нормативтер - фитосанитариялық іс-шаралар көлемін анықтау үшін пайдаланылатын белгіленген шамалар параметрлері;

фитосанитариялық іс-шаралар - зиянды және ерекше қауіпті зиянды организмдердің саны мен зиян тигізуін азайтуды қамтамасыз ететін шаралар кешені [10].

Өсімдіктер карантинінің негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

1) Қазақстан Республикасының аумағын басқа мемлекеттерден немесе карантинді аймақтан карантинді объектілердің әкелінуінен немесе өз бетімен енуінен қорғау;

2) карантинді объектілерді анықтау, оқшаулау және жою, сондай-ақ Қазақстан Республикасының олар жоқ аймақтарына олардың енуінің алдын алу;

3) Қазақстан Республикасының өсімдіктер карантині саласындағы заңнамасының сақталуына мемлекеттік карантиндік фитосанитариялық бақылау және қадағалау жүргізу.

Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 3 шілдедегі «Өсімдіктерді қорғау туралы» Заңына сәйкес, өсімдіктерді қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың басты міндеттеріне мемлекеттің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету; қолайлы фитосанитариялық ахуалды қамтамасыз ету;фитосанитариялық іс-шараларды жүргізу кезінде пестицидтердің (улы химикаттардың) адамдардың денсаулығына зиянды әсерінің, ауыл шаруашылық өнімі, қоршаған орта ластануының алдын алу және оларды болдырмау жатқызылған.

Биоәртүрлілік ауыл шаруашылығының негізі болып табылады. Ауылшаруашылығы биоәртүрлілігі жануарлар, өсімдіктер мен ауылшаруашылығын жүргізумен байланысты микроорганизмдер жатады. Әрбір жануар, өсімдік және микроорганизм су ресурстарының сақталуы, ауыл шаруашылық зиянкестерімен және аурулармен күрес, су тасқынының алдын алу, қалдықтардың жиналуы сияқты экожүйені реттеуде маңызды рөлге ие.

Ауыл шаруашылығын жүргізудің соңғы технологиялық әдістері азық-түлік өндірісінің өнімділігін арттырып, азық-түлік қауіпсіздігінің артуына септігі тигенімен, жер пайдалану құрылымының өзгеруіне, химикаттардың пайдаланылуы, қоршаған ортаның ластануына алып келеді. Сондықтан да биоәртүрлілік сақталуы үшін фермерлер мен үкімет жеке мемлекеттік серіктестік жағдайында іс қимылды күшейтуі керек.

Кез-келген өнімнің қауіпсіздігі егістік алаңынан басталады, бұл жерде тек өсімдік тектес өнім емес, жануар өнімі үшін де айтылып отыр, себебі егер жануарлар құрамында пестицид, агрохимикаттар және ауыр металл тұздары бар жем-шөп азығын тұтынатын болса, біздің үстеліміздегі сүт, ет өнімдері құрамында бұл қауіпті заттар кездесетіні сөзсіз [11]. Фитосанитарлық қауіпсіздік ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің құрамдас бөлігі болып табылады. Әрекет етуші заңнамада («Өсімдіктерді қорғау туралы» Қазақстан

Республикасының 2002 жылғы 3 шілдедегі N 331 Заңы) тек, фитосанитариялық ахуал, фитосанитариялық болжам, фитосанитариялық мониторинг, фитосанитариялық нормативтер, фитосанитариялық іс-шаралар ұғымдарына анықтама берілген. Ал, фитосанитарлық қауіпсіздік ұғымына сипаттама берілмеген.

Жоғарыда айтылғандарды қорытындылай келе, заңнамаға «фитосанитарлық қауіпсіздік» ұғымын енгізуді ұсынамыз.

Әдебиеттер:

1. Ожегов С.И. Словарь русского языка /Под ред. Н.Ю. Шведовой М., 1985. С. 88.
2. Тихомирова Л.В., Тихомиров М.Ю. Юридическая энциклопедия. М. 1997.
3. Цисар Л.А. Проблемы опердeления национальной безопасности в России и ее виды. //Безопасность бизнеса. 1994. № 4. С.208.
4. Спиридонова В.А. Некоторые аспекты обеспечения безопасности//Безопасность 1994. № 4, с. 66.
5. Спанов М.У., Ахметжанова Г.К. Вызовы социальной безопасности Казахстана // Саясат. 2014. – № 6 (49). – С.32-39.
6. Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігі туралы Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 6 қаңтардағы № 527-IV Заңы. http://adilet.zan.kz
7. Гричанов И.Я. О фитосанитарной терминологии//Проблемы фитосанитарии С.18-20.
8. ГОСТ 21507-2013. Защита растений. Термины и определения. Утвержден приказом Росстандарта №454-ст от 27.05.2014.
9. ГОСТ 20562-2013 Карантин растений. Термины и определения Межгосударственный стандарт карантин растений Термины и определения Plant quarantine. Terms and definitions
10. Өсімдіктерді қорғау туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 3 шілдедегі N 331 Заңы. http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z020000331_ (Жүгіну мерзімі: 02.02.2018).
11. Данкверт С.А. Обеспечение аграрной безопасности России как важнейшее условие ее суверенного развития в современных условиях //Аналитический Вестник № 8 (451) Актуальные проблемы обеспечения продовольственной безопасностив Российской Федерации - Москва, 2012.

ПРАВО СОБСТВЕННОСТИ НА ЗЕМЛИ ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО НАЗНАЧЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Ауганбай А. – докторант КазНУ имени аль-Фараби

Аңдатпа

Ұсынылған мақалада тарихи және мәдени маңызы бар жерлерге меншік құқығының проблемалары зерттеліп, авторға зерттелетін салада ҚР қолданыстағы заңнамасын жетілдіру бойынша теориялық тұжырымдар мен практикалық ұсыныстарды қалыптастыруға мүмкіндік берді.

Summary

In the present article studied problems of ownership of lands of historical and cultural significance, which allowed the author to formulate theoretical conclusions and practical recommendations on improving the current legislation of the Republic of Kazakhstan in the area under study.

Собственность представляет собой общественное отношение между субъектами права по поводу материальных благ. С этой точки зрения, право собственности есть признаваемое и охраняемое законом право субъекта по своему усмотрению владеть, пользоваться и распоряжаться принадлежащим ему имущество [1, С. 101]. По мнению, М.К.Сулейменова особенности и место права собственности в системе вещных прав определяются его социально-экономической сущностью. Собственность есть определенное, исторически обусловленное общественное отношение, которое существует между людьми по поводу вещей. Основу общественных отношений составляют производственные отношения. Поэтому методологической базой к пониманию права собственности является постулат, согласно которому производственные отношения в их совокупности определяют политические и правовые отношения.

Правовая система Республики Казахстан традиционно считает право собственности центральным институтом вещного права. При этом пределы существования вещного права собственности очерчиваются объектом, в отношении которого возникают правоотношения. Вещное право собственности может существовать только на вещи, неэлектронные деньги (наличные) и документарные ценные бумаги. Соответственно все остальное имущество (имущественные блага и права), являются объектом обязательственного, авторского, изобретательского и других прав. Земля и ее недра, воды, растительный и животный мир, другие природные ресурсы являются особыми объектами права собственности [2].

В соответствии с п.3 ст. 6 Конституции Республики Казахстан все природные ресурсы находятся в государственной собственности. Однако, земля может находиться также в частной собственности на основаниях, условиях и в пределах, установленных законом [3]. Это положение Конституции конкретизируется в отраслевых законодательных актах, ввиду того, что право собственности на природные ресурсы имеет ряд своих особенностей. Прежде всего, эта особенность проявляется в объекте права

МАЗМҰНЫ / СОДЕЖАНИЕ / CONTENT

«АЗАМАТТЫҚ ЗАҢНАМА АЯСЫНДА СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МӘДЕНИЕТ» СЕКЦИЯСЫ

СЕКЦИЯ «АНТИКОРРУПЦИОННАЯ КУЛЬТУРА В СВЕТЕ ГРАЖДАНСКОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА»

Орынтаев Ж.Қ., Omer Ozkan, Бекбосынов Е.Т. 6
Қазақстан Республикасы мен Орта Азия елдерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастырудың ұлттық және халықаралық-құқықтық негіздері мен тетіктері

Орынтаев Ж.Қ., Мамаева М.Н., Жұпарбаев Е.Б. 10
Отбасы қатынастарын халықаралық-құқықтық реттеу мәселелері

Еркінбаева Л.Қ., Телеуев Г.Б. 13
Ауылшаруашылығы кооперативі қызметін құқықтық қамтамасыз етудің кейбір мәселелері.

Еркинбаева Л.К., Озенбаева А.Т. 16
Қазақстан Республикасында агроөнеркәсіп кешенді құқықтық реттеу

Айгаринова Г.Т., Рашева Г.К. 21
«Фитосанитарлық қауіпсіздік» ұғымын анықтаудың теориялық мәселелері

Ауганбай 23
Право собственности на земли историко-культурного назначения в Республике Казахстан

Ню Гуанли, Алибеков С.Т. 27
Казахстан и Китай: вопросы торгового и таможенного взаимодействия

Исаева Ж.А. 31
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте азаматтық қоғам институттарының рөлі

Калмашева Н.Б. 34
Қосымша мұрагерді тағайындау бойынша қатынастарды құқықтық қамтамасыз ету мәселелері

Айжарыкова А.Ж. 37
Қаржы-бюджет саласындағы мемлекеттік басқарудың теориялық мәселелері

Акрамова В., Рахметова Г.Р. 40
Значение международных организаций по проблемам окружающей среды

Байдельдинов Д.Л., Жылкибаева А. 42
Становление и развитие финансового законодательства республики казахстан

Баимбетов Н.С. 44
Роль экологического законодательства в системе недропользования Республики Казахстан

Бекенова А.Б., Тұрсынбаев М.Б. 48
Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес еңбек шарт тараптарының материалдық жауапкершілігін құқықтық реттеу ерекшеліктері.

Нұрлан Р. 51
Инвестициялық қатынастарды мемлекеттік-құқықтық реттеудің кейбір мәселелері

Силинь Ху 54
Земельные реформы в китайской демократической республике

Бекенова А.Б., Қайназарова М.Б. 56
Қазақстан Республикасында еңбектік көші-қонды реттеудің құқықтық аспектілері

Бекенова А.Б., Тұрғынбек Г.Р. 59
Еңбек құқығы нормаларының бірлігі мен дифференциациясы

Мадиярова А.С., Ши Фанлань 62
К вопросу о проблемах реализации экологического законодательства в кнр

Ганиева Т., Калканова Ж. 64
Теоретическое обоснование идей об организации местной власти на принципах самоуправления в трудах ученых Казахстана и Кыргызстана

Кожахметова А.А., Қайназарова М.Б. 69
Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша әйелдердің құқығын қорғау

Кожахметова А.А., Қайназарова М.Б. 73
Халықаралық еңбек қатынастарын құқықтық реттеу

Кожахметова А. А., Тұрғынбек Г.Р. 76
Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша кәмелет жасқа толмаған жасөспірімдердің жеке құқықтарын қорғау

Konchibayev B.E., Kuderin I.K. 79
Theoretical bases of legal regulation of activity of banks in the republic of Kazakhstan

Куанышбаева С.О., Адилханова Х.Ы. 83
Электроно-правовая форма трудового договора при дистанционной работе по законодательству